

Handläggare: Christina Egerbrandt
Telefon: 508 08 032

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd

Förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar tjänsteutlåtandet som sitt svar på remissen.

Anders Carstorp
stadsdelsdirektör

Kerstin Ohlsson
verksamhetschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har sänt *Förslag till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden* på remiss till Kungsholmens stadsdelsnämnd. Valfrihet kommer att införas i äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden fr.o.m den 1 juli 2008. I enlighet med biståndsbeslutet gäller valet alla vård- och omsorgsboenden som ingår i kundvalet dvs. stadens egna boenden och privata boenden, inom staden och i övriga länet, som staden efter upphandling tecknat avtal med. För att administrera kön pågår inom Äldreförvaltningen ett arbete med att utveckla ett köhanteringssystem där alla vård- och omsorgsboenden inom kundvalssystemet ska ingå. I förslaget till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden föreslås hur köhanteringssystemet ska vara uppbyggt och hur det ska tillämpas. I detta tjänsteutlåtande redovisas förvaltningens synpunkter på förslaget.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom verksamhetsområdet Äldre och funktionshindrade. Stadsdelsnämndens pensionärsråd har behandlat ärendet på sitt sammanträde den 11 februari 2008.

Bakgrund och sammanfattning av remissen

Stadsdelsnämnden har fått remissen från kommunstyrelsen för yttrande senast 21 februari 2008.

Valfrihet kommer att införas i äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden (exklusive servicehus, korttidsvård, avlastning, växelvård) fr.o.m den 1 juli 2008. Valet gäller alla vård- och omsorgsboenden som ingår i kundvalet dvs. stadens egna boenden och privata boenden, inom staden och i övriga länet, som staden efter upphandling tecknat avtal med. Den enskilde som har ett biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende föreslås ha möjlighet att ställa sig i kö till önskat boende i väntan på ledig plats. Valfriheten gäller vård- och omsorgsboende i enlighet med biståndsbeslutet. Det innebär t.ex. att om behovet avser en speciell kompetens eller omsorg så begränsas valmöjligheten till de vårdgivare som erbjuder detta.

För att administrera kön pågår inom Äldreförvaltningen ett arbete med att utveckla ett köhanteringssystem där alla vård- och omsorgsboenden inom kundvals-systemet ska ingå. I förslaget till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden föreslås hur köhanteringssystemet ska vara uppbyggt och hur det ska tillämpas. Förslaget har, enligt Äldreförvaltningen, utformats för att tillgodose såväl den enskildes rätt att välja boende som socialtjänstlagens krav på att gynnande biståndsbeslut ska verkställas inom skälig tid.

Sammanfattning av förslaget

Äldreförvaltningen föreslår att det ska finnas en köansvarig handläggare i varje stadsdelsnämnd. Denne ska administrera köerna till samtliga boenden som ingår i valfrihetssystemet och som finns inom stadsdelsnämndens geografiska område. Dessutom föreslås varje stadsdelsnämnd ansvara för köerna till ett antal privata boenden som ligger utanför det geografiska området. Fördelningen föreslås vara densamma som den fördelning som görs när det gäller uppföljningsansvaret av privata boenden. Varje boende föreslås ha en eller flera köer beroende på vilka olika inriktningar som finns på boendet. Äldreförvaltningen föreslår i riktlinjerna att lediga lägenheter/platser ska förmedlas enbart efter kötid. Vidare föreslås att antalet personer som kan stå i kö till ett boende begränsas efter boendets storlek.

Detta för att öka sannolikheten att den enskildes önskemål kan komma att tillgodoses inom överskådlig tid.

Den enskilde föreslås kunna stå i tre olika köer samtidigt. Den enskilde behöver inte göra någon prioritering av sina val och har alltid möjlighet att ändra sitt val av boende i efterhand om han/hon ändrat sig. Om det inte genast finns en ledig lägenhet att tillgå på något av de boenden den enskilde valt ska den enskilde alltid erbjudas ett alternativt likvärdigt boende. Även om den enskilde accepterar det alternativa boende som erbjuds kan han/hon välja att stå kvar i kö till valt boende/valda boenden. Om den enskilde valt att vänta på önskat boende men inte kunnat erbjudas en lägenhet inom två månader ska han/hon återigen erbjudas ett annat alternativ. Detta för att beslutet om särskilt boende ska kunna verkställas inom skälig tid. I riktlinjerna betonas särskilt vikten av att det sker en fullgod dokumentation av handläggningen i varje ärende.

Stadsdelsförvaltningens synpunkter och förslag

Förslaget till riktlinjer för köhanteringssystem inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden sammanfattas delvis i texten men biläggs i sin helhet till tjänsteutlåtandet. Förvaltningens svar följer rubrikerna i förslaget.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i förslaget att det ska finnas en köansvarig handläggare i varje stadsdelsnämnd. Den organisationen finns på Kungsholmen idag och fungerar bra. Dessutom föreslås varje stadsdelsnämnd ansvara för köerna till ett antal privata boenden som ligger utanför det geografiska området. Fördelningen föreslås vara densamma som den fördelning som görs när det gäller uppföljningsansvaret av privata boenden. Det är enligt förvaltningen en fördel att stadsdelsnämndernas ansvar för olika aktiviteter överensstämmer.

KÖ TILL RESPEKTIVE VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE

Det planerade köhanteringssystemet innebär att varje boende har en egen kö. Ett boende kan ha flera köer beroende på vilka olika inriktningar som finns på boendet. I förslaget till riktlinjer föreslås att antalet personer som kan stå i kö till ett boende begränsas efter boendets storlek. Förslaget är att ett boende som har nio platser kan ha nio personer i kö, ett boende med 90 platser kan ha 90 personer i kö osv.

Skälet till att antalet platser i varje kö föreslås begränsas är att öka sannolikheten att den enskildes önskemål faktiskt kan komma att tillgodoses inom överskådlig tid. Under 2006 var, enligt Äldreförvaltningen, den genomsnittliga boendetiden på gruppboenden ca 1,5 år och detta innebär att till ett mindre gruppboende med 8-9

platser kan det bli en förhållandevis lång kötid. Genom att begränsa kön minskar risken för att den enskilde ställs i kö till ett boende som han/hon med största sannolikhet aldrig kommer att erbjudas lägenhet i.

På Kungsholmen är den genomsnittliga boendetiden i vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg enligt SNAC-K rapport nr 13 (tom 2006) ca tre år och den har inte minskat de senaste åren. Det innebär ännu längre kötider än vad Äldreförvaltningen visat i sitt exempel. Förvaltningens uppfattning är att utvecklingen vad gäller kötider bör följas noga för att eventuellt justera antalet köplatser. Förvaltningen utgår från att den enskildes kötid kommer att räknas ut maskinellt i systemet. En variabel som är boendetid/omsättningstid bör enligt förvaltningen ingå då boendetiden av olika orsaker varierar mellan olika boenden och boendeinriktningar.

PARBOGARANTI

Makar/registerade partners/sambor som beviljas boende i särskilt boende, ska med skälig levnadsnivå *förstås att båda bereds plats i samma boende, om de begär det* (SFS 2006:287). Bestämmelsen gäller inte i de fall endast den ena maken har behov av särskilt boende.

Enligt förvaltningen behövs ett förtydligande i riktlinjerna vad som gäller när båda makar har behov av särskilt boende med olika diagnoser. Den ena kan behöva exempelvis somatisk plats och den andra maken plats i boende för personer med demens.

INFORMATION TILL DEN ENSKILDE

I samband med att den enskilde beviljas bistånd i form av vård- och omsorgsboende ska, enligt förslaget till riktlinjer, *biståndshandläggaren informera om rätten att välja boende och möjligheten att ställa sig i kö till önskat boende* samt vara den enskilde behjälplig med den information som krävs för att den enskilde ska kunna göra ett aktivt val av boende.

Förvaltningen vill här framhålla vikten av att det finns en fullgod information framtagen om såväl boenden i stadens regi som varje enskild utförare.

REGISTRERING AV ÖNSKAT BOENDE

Enligt förslaget är *antalet personer som kan stå i kö samtidigt till ett boende begränsat* beroende på boendets storlek. Den enskilde ska kunna stå i kö till tre olika boenden samtidigt. Om det inte genast finns en ledig lägenhet att tillgå på något av

de boenden den enskilde valt ska den enskilde alltid erbjudas ett *alternativt likvärdigt boende*. Även om den enskilde accepterar det alternativa boende som erbjuds kan han/hon välja att stå kvar i kö till valt boende/valda boenden. Den enskilde har också alltid möjlighet att byta kö i efterhand.

Förvaltningen ställer sig frågan hur bevakningen ska ske av lediga platser i det önskade boendet?

Det bör, enligt förvaltningen, förtydligas i riktlinjerna vad som menas med *alternativt likvärdigt boende*. I vissa fall går det inte att hitta likvärdiga boenden och framför allt, vem är det som ska avgöra vad som är ett likvärdigt boende – är det den enskilde eller är det biståndshandläggaren? Hur många valmöjligheter ska den enskilde få första gången? Förvaltningen är medveten om svårigheten att definiera likvärdig men just därför krävs tydliga riktlinjer.

ANSÖKAN FRÅN ENSKILD SOM VISTAS PÅ SJUKHUS ELLER KORTTIDS- VÅRD

Den enskilde *som befinner sig på sjukhus eller korttidsvård* och inte genast kan erbjudas lägenhet/plats på valt boende ska, enligt förslaget, erbjudas ett *alternativt likvärdigt boende*. Den enskilde *kan inte välja att vänta på valt boende på sjukhus eller på korttidsboende*.

Att det i förslaget till riktlinjer slås fast att det inte går att vänta på valt boende på sjukhus eller på korttidsplats är bra men kan i praktiken innebära vissa problem som förvaltningen vill lyfta fram.

Med den långa omsättningstid som idag råder inom Kungsholmens vård- och omsorgsboenden och då de flesta väljer ett boende inom stadsdelsområdet tror förvaltningen att det i många fall kommer att bli nödvändigt att erbjuda ett alternativt likvärdigt boende i avvaktan på det önskade boendet. Biståndshandläggarna har redan idag avsevärda svårigheter att få personer att acceptera ett alternativt boende och många kräver att få vara kvar både på sjukhus och på korttidsplats i avvaktan på plats på önskat boende. Här finns också samma problematik som beskrivits ovan när det gäller att definiera vad som är ett likvärdigt boende. Enligt förslaget ska den enskilde inte kunna välja att stanna kvar på sjukhus eller korttidsplats i avvaktan på valt boende – hur kan vi tvinga någon att flytta?

Om man nu tvingas flytta först en gång och sedan en gång till så befarar förvaltningen att den enskilde inte kommer att vilja betala dubbla flyttkostnader. Det bör

tydligt framgå av anvisningarna och i information till den enskilde att den enskilde alltid betalar flyttkostnaden.

FÖRMEDLING AV LEDIGA LÄGENHETER/PLATSER

Lediga lägenheter/platser förmedlas enligt förslaget efter kötid. Det finns *ingen möjlighet för biståndshandläggaren att prioritera någon enskild förbi en kö*. Om den enskildes *behov är av akut karaktär måste detta lösas på annat sätt*.

Förslaget ställer höga krav på en väl fungerande hemtjänst för att personer med riktigt akuta behov ska kunna klara sig hemma i avvaktan på särskilt boende om de inte kan erbjudas akutplats vilket sker idag. Vissa personer klarar sig ändå inte hemma med hemtjänst utan måste få en plats i vård- och omsorgsboende omedelbart. Förslaget till köhanteringssystem kan, som förvaltningen ser det, innebära att den som är i riktigt akut behov av särskilt boende och står i kö till ett önskat boende, kan "slås ut" av någon som redan bor i alternativt likvärdigt boende men som står i kö till samma boende som den förstnämnda önskat och har längre kötid än denne. Detta är enligt förvaltningen en konsekvens som bör övervägas noga. Länsrätten konstaterar i ett flertal domar att den enskilde, utöver vad som kan anses tillgodose det biståndsbedömda behovet, inte har någon rätt att välja på vilket sätt biståndsbehovet utförs. Om man har flyttat till ett alternativ likvärdigt boende måste behoven, enligt förvaltningen, anses vara tillgodosedda.

Enligt förvaltningen bör frågan om hur personer med akuta behov ska kunna lösas inom ramen för köhanteringssystemet ses över ytterligare en gång. Det måste finnas möjlighet för personer med akuta behov att snabbt få en plats.

BESKED IFRÅN DEN ENSKILDE

Den enskilde ska, enligt förslaget lämna besked till köansvarig handläggare, inom tre dagar om han/hon accepterar erbjuden lägenhet/plats. Detta kan tyckas vara kort tid men det är samma tid som Kungsholmen tillämpar idag och det fungerar mycket bra. Att däremot hyreskontrakt ska skrivas inom fyra dagar anser förvaltningen vara väl kort tid.

ÖVRIGT

I flera sammanhang står i förslaget att köansvarig handläggare ska meddela ansvarig biståndshandläggare som dokumenterar i den enskildes akt. Enligt förvaltningen skulle det underlätta om köansvarig handläggare har möjlighet att genom utökad behörighet dokumentera direkt i ParaSoL även för de som bor utanför Kungsholmen för att säkerställa dokumentationen.

Bilaga

Kommunstyrelsens remiss.